
Saksbehandler: Frode Fossbakken
Arkivsaksnr.: 20/4041

Arkiv:

HØRINGSUTTAELSE - GODKJENNINGSMODELL FOR FRITT BRUKERVALG, ENDRING I HELSE- OG OMSORGSTJENESTELOVEN

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsnotat fra Helse- og omsorgsdept:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/aaeec2248d2a4fb8aeb2c763861ccae8/horingsnotat---forslag-om-endringer-i-helse--og-omsorgstjenesteloven-godkjenningmodell.pdf>

Sammendrag:

Komunedirektøren anbefaler Kommunestyret om å gi høringsuttalelse til HODs forslag til endring i Helse- og omsorgsloven om ny godkjenningmodell for fritt brukervalg.

Saksutredning:

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har sendt på høring et forslag om å innføre en valgfri modell for kommunene som skal gjøre det enklere å ta i bruk fritt brukervalg for kommunale helse- og omsorgstjenester. Høringsfristen er 8. desember 2020.

I høringsnotatet foreslås det å lovfeste grunnleggende prinsipper for anvendelse av en godkjenningmodell for fritt brukervalg for kommunale helse- og omsorgstjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven. Hensikten med forslaget er å gi innbyggere mulighet til selv å velge tjenesteleverandør. Regjeringen ønsker å endre helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommuner selv kan innføre fritt brukervalg i helse- og omsorgstjenestene. Endres loven vil godkjenningmodellen være en juridisk ramme for kommunene som ønsker å innføre fritt brukervalg. Det juridiske rammeverket er ment for å forenkle prosessen med å innføre fritt brukervalg og gjøre det enklere og mer forutsigbart for leverandører av private tjenester.

Grunnprinsippet i en godkjenningmodell for fritt brukervalg er at innbyggerne får velge mellom leverandører som er godkjent av og har kontrakt med kommunen. Forholdet mellom kommunen og leverandøren reguleres av både lov og kontrakt, mens forholdet mellom innbyggeren og kommunen følger av helse- og omsorgslovgivningen.

Det er den svenske «*Lag om Valfrihetssystem*» som er brukt som eksempel, og høringsnotatet viser at departementet ønsker å legge seg tett opp til det svenske lovverket.

Vurdering:

Ordningen med fritt brukervalg etter svensk modell bør ikke innføres i Norge.

Øyer kommune er enig med regjeringen i at hver pasient, bruker og pårørende er unik og har ulike behov. Øyer kommune mener at disse ulike behovene best ivaretas gjennom et godt offentlig helsevesen, som bygger på et godt samarbeid mellom kommune og stat. I tillegg er det bedre utnyttelse av fellesskapets ressurser å sikre enda bedre kommunal helse og velferdstjeneste, enn å bruke det på å bygge opp private aktører.

Hvis kommunene økonomisk skal tilrettelegge for private aktører, så vil det slik Øyer kommune ser det på sikt ikke handle om valgfrihet, men om du har råd til å betale for tjenestene du trenger. Spørsmålet er om dette er starten på en debatt på om vi skal ha et skattefinansiert helsevesen eller om hver enkelt innbygger skal betale for tjenester av egen lomme. Å åpne opp for private aktører fører ikke nødvendigvis til bedre og mer individuelle tjenester for den enkelte, men kan på sikt resultere i ulik tilgang til helse og velferdstjenester.

I Øyer kommune, som i mange andre kommuner, har vi mange prosjekter på gang for å gjøre kommunen bedre rustet, mer robust og bærekraftig for nåtiden og fremtiden. Dette gjøres gjennom arbeidet med tidlig innsats, hverdagsrehabilitering, ulike botilbud til kommunens innbyggere, utvikling av heltidskultur og økt fokus på folkehelse.

Vi ønsker ikke et to-delt system. Ett system som kommunen styrer og ett utenfor kommunen, og hvor begge systemene skal finansieres av kommunen. Forskning (FAFO) viser liten eller ingen forskjell i kvalitet på tjenestene som driftes av henholdsvis kommunen, private eller ideelle. Dette gjelder også Sverige og Danmark.

Det er ikke slik at valgfrihet i seg selv er en kvalitet. Da blir det viktigere og riktigere å legge tid og penger i den offentlige kommunale helsetjenesten. Modellen som det legges til rette for i denne høringen vil også kunne generere økt byråkrati og kontrollmekanismer som i stedet bør brukes på å yte tjenester til innbyggerne. Det er også slik at private aktører skal ha avkastning og dermed vil det skape press på tjenestenes kvalitet og eller de ansattes vilkår. Det er ikke bra for brukerne av helse og velferdstjenestene.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Kommunedirektøren anbefaler Kommunestyret om å gi høringsuttalelse som gjengitt i saksframlegget, til HODs forslag til endring i Helse- og omsorgsloven om ny godkjenningsmodell for fritt brukervalg.

Ådne Bakke
Kommunedirektør

Frode Fossbakken